

ประเภทของงานบริการห้องสมุด

บริการสารสนเทศแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.บริการพื้นฐาน คือ บริการที่สำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้บริการในห้องสมุดทุกประเภท ได้แก่

1.1 บริการการอ่าน เป็นบริการหลักของห้องสมุดที่จัดหาและคัดเลือกสิ่งพิมพ์โสตทัศนวัสดุ วัสดุส่วนย่อย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ มาไว้เพื่อให้บริการ และจัดเตรียมสถานที่ให้อำนวยความสะดวกต่อการอ่าน เพื่อตอบสนองความต้องการ และความสนใจของผู้ใช้มากที่สุด

1.2 บริการยืม - คืน คือบริการให้ยืม - คืนทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ตามระเบียบการยืมของห้องสมุดแต่ละแห่ง เพื่อให้ความสะดวกในการใช้ ในกรณีที่ยืมเกินกำหนด ผู้ยืมจะต้องเสียค่าปรับตามอัตราที่ห้องสมุดกำหนด

1.3 บริการหนังสือจอง เป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับบริการยืม-คืน จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศบางประเภทร่วมกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ส่วนรวม

1.4 บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า เป็นบริการที่บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จะช่วยให้อำนาจแนะนำและบริการตอบคำถามแก่นักเรียนและผู้ใช้ ทั้งคำถามทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด และคำถามที่ต้องค้นหาคำตอบจากทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในห้องสมุด

2.บริการพิเศษ คือ บริการที่สถาบันบริการสารสนเทศแต่ละแห่งจะพิจารณาจัดบริการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถาบัน บริการพิเศษมีดังนี้

2.1 บริการสารระสังเขปและตรวจค้น เป็นบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้ได้ข้อสนเทศเอกสารโดยประหยัดเวลา โดยสารระสังเขปจะเป็นการย่อเรื่องจากบทความหรือเอกสารต่างๆ เพื่อให้ผู้อ่าน ได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาว่า สารสนเทศดังกล่าวตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือไม่

2.2 บริการข่าวทันสมัย คือ บริการที่สถาบันบริการสารสนเทศ แจ้งให้ผู้ใช้ทราบถึงความรู้ หรือสารสนเทศใหม่ ทันทีที่สถาบันบริการสารสนเทศ ได้รับสารสนเทศ(ห้องสมุดมี)

2.3 บริการคัดเลือกและเผยแพร่สารสนเทศ เรียกว่า S.D.I เป็นแนวคิดสืบเนื่องจากบริการข่าวทันสมัย แต่เป็นบริการเฉพาะบุคคลโดยจัดทำระเบียบผู้ใช้แต่ละคน ในบัตรระเบียบแต่ละบัตรจะระบุความสนใจหรือหัวข้อที่สนใจกำกับไว้ เมื่อมรเอกสารใดที่ห้องสมุดได้รับตรงกับความสนใจของผู้ใช้ คนใดบรรณารักษ์ก็จะแจ้งให้ผู้ใช้ทราบ

2.4 บริการแปล เป็นการถ่ายทอดสารสนเทศจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง เพื่อจัดอุปสรรคทางด้านภาษา

2.5 บริการอ้างอิง เป็นการรวบรวมสารสนเทศเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ทั้งที่อยู่ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์โสตทัศนวัสดุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตัวบุคคล แหล่งสารสนเทศ สารระสังเขป บรรณานุกรม และครรรชนี เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับสารสนเทศในเรื่องที่ต้องการอย่างสมบูรณ์

2.6 บริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นการช่วยให้ผู้อ่านให้ได้ยืมทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดไม่มีจากห้องสมุดหรือสถาบันบริการสารสนเทศ อื่นๆ เพื่อให้ผู้ใช้ได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางและเป็นการประหยัดงบประมาณในด้านการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของสถาบันบริการสารสนเทศด้วย (ห้องสมุดมี)

2.7 บริการสืบค้นสารสนเทศ (Information retrieval Service) เป็นบริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลต่างๆ ในปัจจุบันมี 3 ประเภท คือ

2.7.1 ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ เป็นข้อมูลที่บริษัทเอกชนต่างๆ จัดทำขึ้น โดยมีการจัดหา จัดเก็บสารสนเทศสาขาต่างๆ ไว้แล้วเสนอบริการไปยังสถาบันบริการสารสนเทศ องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่คาดว่าจำเป็นต้องใช้สารสนเทศเหล่านั้น หากสถาบันองค์กร หรือหน่วยงานเหล่านั้นต้องการสารสนเทศ ต้องสมัครเป็นสมาชิกของบริษัท เมื่อมีการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลโดยเรียกเรียกผ่านการสื่อสารรูปแบบต่างๆ บริษัทจะเรียกเก็บค่าบริการตามที่ตกลงไว้ (ห้องสมุดมี)

2.7.2 ฐานข้อมูลซีดี – รอม เป็นการบันทึกสารสนเทศลงบนแผ่นโลหะขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 12 เซนติเมตร ด้วยแสงเลเซอร์

2.7.3 ฐานข้อมูลที่สถาบันบริการสารสนเทศผลิตเอง เป็นฐานข้อมูลที่ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศ แต่ละแห่งจัดทำขึ้น ขณะนี้ส่วนใหญ่จัดทำในรูปแบบรฐานุกรมของทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในสถาบันบริการสารสนเทศแห่งนั้น

2.8 บริการอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่สนใจได้ทั่วโลก ซึ่งทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ทันสมัยได้มากขึ้น ตรงตามความต้องการและสะดวกรวดเร็ว (ห้องสมุดมี)

2.9 บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นบริการค้นคว้าหาความรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น สื่อมัลติมีเดีย ซีดีรอม ดีวีดี วีซีดี เป็นต้น (ห้องสมุดมี)